

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้การศึกษาในสถาบันต่าง ๆ นั้น มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานนี้หลายฝ่ายด้วยกัน และบุคคลที่สำคัญต่องานนี้มากที่สุดก็ให้แก่ ครูผู้สอนนั่นเอง ความสำคัญของครูนั้นเป็นที่ประจักษ์อย่างชัดเจนแล้วว่า มีบทบาทเพียงไรต่อการเรียนการสอน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2520 : 118) ความว่า

ในการให้การศึกษาจะต้องอาศัยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายประการด้วยกัน องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งให้แก่ ครู การที่จำเป็นต้องมีครูเป็นผู้รับผิดชอบในการให้การศึกษา เพราะวิทยาการทุกอย่างมิใช่มีขึ้นในคราวหนึ่งคราวเดียวได้ หากแต่ค่อย ๆ สะสมกันขึ้นมาทีละเล็กละน้อยจนมากมายกว้างขวาง การเรียนวิทยาการก็เช่นเดียวกัน บุคคลจำเป็นจะต้องค่อย ๆ เรียนรู้ให้เพิ่มพูนขึ้นมาตามลำดับ ให้ความรู้เพิ่มขึ้นนั้นเกิดเป็นรากฐานรองรับความรู้ที่สูงขึ้นต่อไป วิธีแสวงหาและเพิ่มเติมความรู้ไม่มีวิธีใดที่จะสะดวกและรวดเร็วไปกว่าการเรียนรู้จากผู้ที่เขารู้มาก่อน เขาได้คิดพิจารณามาก่อน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีครู และครูจึงต้องสอน

การศึกษาของไทยแต่เดิมเป็นการศึกษาที่เกิดขึ้น และเกิดในทุกสถาบันของสังคม ไม่ว่าจะเป็น บ้าน วัด วัง หรือหมู่บ้านก็ตาม ต่างก็ทำหน้าที่ให้การศึกษาด้วยกันทั้งนั้น สถาบันที่ทำหน้าที่เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะจึงไม่มีและไม่จำเป็น แต่เมื่อความรู้และวิทยาการมีมาก และมีใหม่ ๆ ขึ้น สถาบันเดิม ๆ ไม่ได้ปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง สังคมไทยจึงจำเป็นต้องรับแนวคิดในการจัดตั้งสถาบันขึ้นใหม่ เพื่อทำหน้าที่ให้การศึกษาโดยเฉพาะคือ สถาบันที่เรียกว่า โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ (ไพฑูริย์ สิ้นลาร์ตัน 2525 : 121) โดยจัดการศึกษาตามรูปแบบเฉพาะของตน เป็นวิธีการของตนเอง เป็นสถาบันเอกเทศและมีสิทธิหน้าที่เฉพาะเพื่อการศึกษาโดยตรง (Phenix 1958 : 25) สถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูนั้น มีความสำคัญยิ่งสถาบันหนึ่ง เพราะเป็นการผลิตครูในวิชาชีพต่าง ๆ หรือสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อออกไปประกอบอาชีพครู (พนัส หันนาภินทร์ 2524 : 88)

การฝึกหัดครูของประเทศไทยมีมานานแล้ว และเกิดขึ้นเนื่องจากการศึกษาของประเทศที่ได้จัดการเรียนการสอนมาโดยลำดับนั้นมีข้อขัดข้องในเรื่องครูที่จะสอนเกิดขึ้น และด้วยเหตุที่ครูที่มีอยู่ในขณะนั้น ยังมีความรู้ความชำนาญไม่เพียงพอที่จะเป็นครูได้ดี และเป็นอุปสรรคที่จะจัดวางแผนการศึกษาต่อไป จึงมีความจำเป็นต้องจัดการฝึกหัดครูขึ้น เพื่อที่จะให้ผลิตรู้ออกไปทำการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ และเมื่อได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นเป็นครั้งแรก โดยอาศัยโรงเรียนเลี้ยงเด็ก ถนนบำรุงเมือง ยศเส (เมธี ปิลันธนานนท์ 2525 : 16) เป็นสถานที่เรียน (ต่อมาเป็นโรงเรียนเบญจมราชูทิศ) เมื่อปี พ.ศ. 2435 (รอง ศยามานนท์ 2495 : 30) กิจการของการฝึกหัดครูได้พัฒนาและเจริญขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับในด้านการพลศึกษานั้นก็เป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในหลักสูตรของโรงเรียนเป็นเวลานานมาแล้ว และเป็นวิทยาการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม สามารถมีชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ (วรศักดิ์ เพียรชอบ 2523 : 1) ซึ่งบูชเชอร์ (Bucher 1960 : 34) ก็ได้กล่าวไว้ว่า พลศึกษา คือวิชาที่มีความสัมพันธ์กับวิชาการแขนงต่าง ๆ กล่าวคือ เป็นวิชาที่เสริมสร้างให้บุคคลมีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม โดยใช้กิจกรรมทางพลศึกษาที่ได้เลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดีเป็นสื่อในการเรียนรู้ ฉะนั้น การเรียนการสอนวิชาพลศึกษา จึงจำเป็นต้องมีครูพลศึกษาเป็นผู้ฝึกสอนโดยตรง จึงจะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์มากที่สุด ดังนั้นเมื่อครูมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาแล้ว การฝึกหัดครูจึงนับได้ว่ามีความสำคัญต่อวิชาชีพพลศึกษาเช่นกัน ดังที่ เอสลิงเกอร์ (Esslinger 1959 : 20 อ้างจาก วรศักดิ์ เพียรชอบ 2523 : 3) ได้กล่าวถึงเรื่องการฝึกหัดครูไว้ว่า

การฝึกหัดครูเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพพลศึกษา เพราะเป็นสถาบันที่จะปั้นและผลิตผู้นำทางด้านนี้ออกมา ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดกับวิชาชีพนี้นี้แล้วแต่สืบเนื่องมาจากครู ซึ่งเป็นผู้นำทั้งสิ้น หรือจะพูดอีกนัยหนึ่ง ก็คือว่า ทุก ๆ อย่างในวิชาชีพพลศึกษา จะดีขึ้นหรือเลวลงหรือเหมือนเดิมมัน สาเหตุสำคัญจะสืบเนื่องมาจากผลผลิตของสถาบันผู้ผลิตครูพลศึกษานั้นเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาคน คนเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะพัฒนาประเทศในด้านใด เช่น เศรษฐกิจ การเมือง

สังคมและวัฒนธรรม ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ กำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด หรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาทำให้เกิดปัญญาและพลานามัย

ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพของการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับหลายอย่าง เช่น หลักสูตร แบบเรียน ครูผู้สอน งบประมาณ เป็นต้น เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติในแง่ต่าง ๆ เช่น ความมุ่งหมาย ขอบเขตของเนื้อหาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ทำให้การศึกษาที่จัดขึ้นเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ (สวัสดี สุวรรณอักษร 2525 : 2) ดังนั้น จึงถือว่าหลักสูตรคือ แม่บทที่สำคัญในการจัดการศึกษา (ภิญโญ สาร 2516 : 278)

ความหมายของหลักสูตรตามแนวความคิดของนักการศึกษา

ธำรง บัวศรี (2504 : 64) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า "หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทางการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ อย่างดีที่สุด จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของตนอย่างมีความสุข ประสบการณ์ทางการศึกษาดังกล่าวรวมถึงเนื้อหาวิชาและความรู้ต่าง ๆ ด้วย"

สุมิตร คุณากร (2520 : 2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า "หลักสูตร คือ โครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้"

วิลกูส (Willgoose 1974 : 78) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า "หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมในการเรียนการสอนทั้งหมดของโรงเรียนที่วางไว้ตลอดปี รวมทั้งกิจกรรมนอกหลักสูตรที่โรงเรียนจัดให้เด็ก"

แคสเวล (Casswell, 1943 : 27) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า "หลักสูตร หมายถึง ผลรวมของประสบการณ์ซึ่งเด็กได้รับภายใต้คำแนะนำของโรงเรียน"

ทาบ (Taba 1932 : 243-244) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า "หลักสูตรเป็นวิถีทางที่โรงเรียนใช้ทำหน้าที่รับผิดชอบของคนที่มีความรู้และสังคม"

หลักสูตรยังหมายถึง ทุกอย่างประกอบด้วยการดำเนินงานซึ่งดำเนินอยู่ในโรงเรียน หลักสูตรจะสัมพันธ์กับประสบการณ์จริงของผู้เรียน"

หน้าที่หลัก 5 ประการของกรมการฝึกหัดครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู 2518 คือ การผลิตครู การอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ, การศึกษาค้นคว้าวิจัย การศึกษาคู, การทบทวนรักษาส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น และการให้บริการชุมชนทางวิชาการ (กรมการฝึกหัดครู 2527 : 16) จากหน้าที่ดังกล่าว การผลิตครูนับว่าเป็นงานหลักที่สำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของกรมการฝึกหัดครู และได้กำหนดขอบข่ายของแผนงานการผลิตครู เพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมในชุมชน ตามข้อ 1.2 คือ งานพัฒนาหลักสูตร (กรมการฝึกหัดครู 2526 : 13) การพัฒนาหลักสูตรมีความจำเป็นมากที่จะต้องมี การปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ เพราะหลักสูตรที่คั่นนั้นจะต้องมีการแก้ไขตลอดระยะเวลาที่ใช้อยู่ (วรศักดิ์ เพียรชอบ 2522 : 27) เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและกาลเวลา และเพื่อให้เป็นหลักสูตรมาตรฐาน ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ของประเทศไทยจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนามาตามลำดับ และโดยที่การฝึกหัดครูได้ก่อตั้งมาเป็นเวลานานถึง 93 ปีแล้ว จนบัดนี้ยังหาไม่มีผู้ใดทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมถึงเรื่อง พัฒนาการของหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู ไว้แต่อย่างใดไม่

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการใช้หลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู ซึ่งเป็นแหล่งผลิตครูที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย จึงใคร่ที่จะศึกษาพัฒนาการของหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเฉพาะในวิทยาลัยครูว่า มีความเป็นมาของการพัฒนาการอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพัฒนาการของหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์ถึงรายละเอียดของหลักสูตรและการเรียนการสอน วิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู ตั้งแต่เริ่มตั้งกรมการฝึกหัดครู ในปี พ.ศ. 2497 จนถึงปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบพัฒนาการของหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู
2. ผลการวิจัยจะใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการ การผลิตครูพลศึกษา ในวิทยาลัยครูและสถาบันการฝึกหัดครูอื่น ๆ
3. ผลการวิจัยจะใช้เป็นสิ่งประกอบในการบริหารการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู และสถาบันการฝึกหัดครูอื่น ๆ
4. ผลการวิจัยจะเป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการศึกษา ค้นคว้าของ นิสิต ศึกษาราชการ ตลอดจนผู้สนใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบระเบียบและต่อเนื่องกันไป ทำให้สมบูรณ์ขึ้น คีขึ้นและเจริญขึ้น ให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ เศรษฐกิจ

หลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง การจัดให้มีหลักสูตรและการเรียน การสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันผลิตครูสาขาวิชาพลศึกษาและสาขาวิชาการอื่น ๆ ในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 และได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูในปี พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา ปัจจุบันมี 36 แห่ง